

ВИМОГИ СУЧАСНОСТІ У ВЗАЄМОСТОСУНКАХ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Анотація

В статті описані основні вимоги, потреби та цінності сучасного суспільства в контексті взаємостосунків викладача і студента. Розглянуто значення взаємин викладачів і студентів у освітньому середовищі та труднощі, які з ними пов'язані.

Ключові слова: педагогіка; викладач; студент; освіта.

Modern requirements in the relationship teacher and student

Abstract

The article describes the basic requirements, needs and values of modern society in the context of the relationship between teacher and student. The importance of the relationship between teachers and students in the educational environment and the difficulties associated with them are considered.

Key words: pedagogy; teacher; student; education.

Вища освіта сьогодні у багатьох країнах, перш за все у пострадянських республіках, зазнає істотних змін. Можна довго сперечатися про те, погіршується вона чи поліпшується, але багато чого (якщо не все), що відбувається сьогодні в освіті, просто визначається потребами й цінностями сучасного суспільства.

Викладачі часто ремствують, що студентська молодь сьогодні вже не та, що раніше. І база зі школи слабша, і нічого крім Інтернету їй не цікавить. Та це далеко не так. Дуже багато є студентів, які читають не тільки електронні книжки, а знання одержують не лише із соціальних мереж. Так, вони не такі як ми, але вони не гірші й не кращі за нас, вони просто інші. І це потрібно просто прийняти.

При цьому викладачам необхідно твердо пам'ятати, що студенти «наскрізь бачать» своїх наставників. Тому сьогодні викладачеві, який вчить інших, просто необхідно постійно вчитися та самовдосконалюватися самому. Потрібно зарекомендувати себе так, щоб студент згадував викладача як високоерудованого, високопрофесійного лектора чи практика, а не пов'язував свої спогади з яким-небудь не дуже коректним або взагалі неприйнятним вчинком викладача [1, с. 89–96]. Якщо у студента не склався зразок правильного авторитету викладача, а викладач починає спілкуватися зі студентом на рівних, перекладаючи свою відповідальність на нього, то така свобода пригнічує ще слабке «Я», перетворює студента в аморфну істоту з цинічною мораллю. В усьому світі ми спостерігаємо катастрофічне погіршення того, що в педагогіці зветься дисципліною. Бажання уникнути авторитарності обернулося повною втратою авторитету викладачів, дорослих. Педагоги і психологи стверджують, що в нашій країні стає все більше знервованих молодих людей, які є зовсім некерованими [2, с. 292].

Взаємини викладачів і студентів у процесі їх навчання набувають великого значення і зовсім немає дрібниць, на які не варто звертати увагу: ні за яких обставин поганий настрій викладача не повинен відображатися на його поведінці зі студентами; правильно вітатися зі студентами (присутні мають встати, коли Ви зайшли, не дозволяйте окремим студентам ховатися за спинами товаришів); з перших занять встановити свої правила гри щодо запізнь на заняття (для початку самому не запізнюватись) та використання мобільних телефонів, смартфонів та інших чудес сучасної комунікаційної техніки; контролювати присутність студентів на заняттях; звертатись до студентів на Ви; викладач має завжди дотримуватися свого слова.

Іноді у викладача виникає проблема, що робити, коли до нього звертаються із запитанням, на яке він не знає відповіді. У жодному разі не можна робити вигляд, що це елементарне питання і відсилати студента до книги чи іншого джерела. Викладачу слід визнати, що цим питанням володіє не в повній мірі, і наступного разу обов'язково надасть докладне пояснення.

Навчання - процес обоюсторонній. Викладач просто зобов'язаний «тримати себе у формі». Особливо це стосується сучасних телекомунікаційних технологій, коли студенти з окремих питань орієнтуються краще за деяких викладачів, які вирішили, що їхні численні дипломи і атестати жодним чином не можуть поставити під сумнів їх професійний рівень [1, с. 89–96].

Педагогіка як мистецтво має справу не тільки з формотворчими силами, але й життєвою енергетикою людини, яка проходить становлення. Педагогіка, як і мистецтво вимагає від тих, хто нею професійно займається, розуміння законів розвитку людини, бо правильний розвиток кожної якості є основою формування здібностей студента. Більшість експериментальних технологій навчання не тільки не вирішує існуючих проблем освіти, а й ще більше їх поглиблює. І це тому, що основною цінністю цих технологій стає те, що можна виміряти.

Аналіз інноваційних технологій навчання є лише першим кроком до створення основ психологічної експертизи педагогічних інновацій. Першочерговим завданням є пробудження у багатьох «новаторів» почуття відповідальності, бажання перш за все не нашкодити, розпочинаючи експериментування в найтаємничішій галузі нашого світу, там, де твориться майбутнє людства – у сфері вищої освіти, особистісному і професійному розвитку молодої людини [2, с. 293].

Переконані, що на реалізацію не популістського, а правильного стратегічного курсу країни можуть вплинути лише адекватні виконання цього завдання люди – культурні, моральні, освічені, соціально активні та небайдужі. Таким чином, ми знову повертаємося до головних завдань системи освіти. Неможливо пізнати своє життя абстрактно або теоретично. Пізнати життя означає пізнати самого себе, саме це є альфою і омегою освіти. Адже освіта – це не просто накопичення різноманітного роду знань або збір і систематизація факторів. Освіта – це пізнання життя як цілісного процесу. А ціле неможливо пізнати через його частини, попри те, що всі правителі, релігійні діячі й політики доводять зворотне [3, с. 27-34].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мікульонок І. Стратити не можна помилувати, або Знову про взаємини викладачів і студентів. Вища школа. – 2013. – № 9. – С. 89–96.
2. Стрельников В. Ю., Брітченко І. Г. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МППК ПУЕТ. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 309 с.
3. Балагура О. Суспільство і вища національна освіта у процесі трансформації. Вища школа. – 2013. – № 5. – С. 27–34.

Нагорняк Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця. e-mail: svitlanamnagor@gmail.com.

Nahorniak Svitlana Vasylivna, Candidate of Pedagogical Sciences, starshyy vykladach kafedry pedahohiky, profesynoyi osvity ta upravlinnya osvithnimy zakladamy, Mykhailo Kotsyubynskiy Vinnytsia State Pedagogical University, Vinnytsia. e-mail: svitlanamnagor@gmail.com.